

Streszczenie

Problematyka brzmienia a dobór środków wykonawczych we współczesnych solowych utworach na altówkę na przykładzie *Sonaty György Ligetiego* oraz *Signs, Games and Messages György Kurtága*

Głównym celem niniejszej rozprawy doktorskiej było zbadanie problematyki brzmienia w utworach na altówkę solo: *Sonacie György Ligetiego* oraz *Signs, Games and Messages György Kurtága*.

Analizę i interpretację dzieł przeprowadzono w kontekście wykorzystania odpowiednich środków wykonawczych. Wyjaśnione zostają oryginalne określenia muzyczne występujące w kompozycjach. Przedstawiono genezę i charakterystykę badanych utworów. Zostaje poruszona tematyka m.in. techniki gry, artykulacji, kolorystyki dźwiękowej, dynamiki, oznaczeń tempa a także ekspresji.

Praca wzbogacona jest o życiorysy oraz omówienie najważniejszych dzieł z twórczości obu kompozytorów. Ze względu na brak w literaturze polskojęzycznej biografii György Kurtága, jest to pierwsza publikacja w tym języku szeroko omawiająca jego życie i kompozycje.

Nagrania badanych utworów są integralną częścią rozprawy doktorskiej. Zostały zarejestrowane w listopadzie 2020 roku oraz w lipcu 2021 roku w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Dołączone są w postaci płyty CD.

Słowa kluczowe:

Ligeti, Kurtág, brzmienie, środki wykonawcze, altówka

Summary

The Issue of Timbre and the Choice of Means of Expression in Contemporary Works for Viola. Case study: György Ligeti's Sonata and György Kurtág's Signs, Games and Messages

The principal aim of this doctoral dissertation is to explore the problematic aspects of timbre in works for viola solo: *Sonata* by György Ligeti and *Signs, Games and Messages* by György Kurtág.

The thesis contains an analysis and interpretation of the above mentioned compositions carried out within the context of the use of appropriate means of expression. The original markings present in the composition have been elucidated and the origin as well as the characteristics of each work have been presented. Issues such as performance techniques, articulation, tone colour, dynamics, tempo markings and expression have been examined.

Biographies of both composers together with a discussion of their major works have been added as enrichment. The fact that Polish literature lacks biographies of György Kurtág means that this paper is the first publication to discuss his life and oeuvre extensively in Polish.

Recordings of the works discussed, which are attached in CD format, constitute an integral part of this doctoral dissertation. Recording sessions took place in November 2020 and July 2021 at the Concert Hall of the Academy of Music in Cracow.

Keywords:

Ligeti, Kurtág, timbre, means of expression, viola